

KÓSA FERENC
(1935–2020)

Kósa Ferenc Békéscsabán 1935. április 13-án született. Édesapja Kósa György, édesanyja Korim Ilona volt. Általános és középiskolai tanulmányait Békéscsabán végezte. 1953-ban érettségizett, majd tanulmányait a Szegedi Orvostudományi Egyetem Általános Orvosi Karán folytatta. Negyedéves orvostanhallgatóként a belgyógyászati szakkörben tevékenykedett, egy évvel később pedig demonstrátor volt a Kórbonctani Intézetben. 1958-ban „Bördaganatok” című pályamunkájával kiemelt pályadíjban részesült. 1958-ban Summa cum laude minősítéssel orvosi diplomát kapott.

Egyetemi tanulmányai után a Szegedi Igazságügyi Orvostani Intézetbe került. 1959–1961 között gyakornok, majd tanársegéd (1961–1966), adjunktus (1966–1974), docens (1974–től), majd egyetemi tanár. 1967 és 1973 között Fazekas I. Gyula tanszékvezető mellett intézetvezető helyettes volt. 1963-ban igazságügyi orvostanból szakképesítést szerzett. 1971-ben az orvostudományok kandidátusa, 1991-ben a biológiai tudományok doktora tudományos fokozatot szerzte meg.

Szigorló orvostanhallgató korában feleségül vette évfolyamtársát, Bíró Klárát, aki később gyermekgyógyász, orr- és fülszakorvos lett. Zsolt nevű fia (sz.: 1960) szülész szakorvos, míg Edina leánya (sz.: 1967) biológia-technika szakos tanárnő.

Az orvostan- és fogorvostan-hallgatók igazságügyi elméleti és gyakorlati oktatásában és vizsgáztatásában vett részt. 1989-óta angol nyelvű igazságügyi oktatást is tartott külföldi hallgatóknak, akiknek V. éves korukban történő oktatásukhoz „Compendium for Forensic Medicine” címmel 1992-ben jegyzetet írt. 1968-tól az intézetben 10–15 hallgató tudományos diákköri, 35 hallgató szakdolgozati munkáját irányította.

Szakmai tevékenysége elsősorban az Igazságügyi Orvostani Intézet orvos szakértői felülvéleményezésén kívül származás megállapítási és kriminalisztikai laboratórium szakmai és tudományos munkájának irányítása volt.

Tudományos érdeklődési területei: orvosjog és orvosi etika, forenzikus és paleoantropológiai oszteológia, származásmegállapítási szerológiai és kriminalisztikai laboratóriumi vizsgálatok, vitális sérülések hisztológiája, biokémiája és immunkémiája.

Publikációs tevékenységeként több, mint 200 tudományos közleménye, egy szakkönyve, 4 könyvrészlete, több egyetemi jegyzete jelent meg.

Kitüntetései: Közbiztonsági Érem Arany fokozta (1972), Thomasius Plakett, Halle (1978), Haza Szolgálatáért Érem Arany fokozata (1979, 1987), Purkinje Plakett, Prága (1988), Kiváló Munkáért (1989), Belügyminisztériumi Aranygyűrű (1989).

Egyetemi, tudományos társasági és közéleti tevékenységét jelzi számos hazai egyetemi, minisztériumi bizottsági tagsága. Többször volt az MTA Biológia I. Minősítő Bizottságának felkérésére opponens, bíráló bizottsági tag vagy titkár. Kilenc magyar, 11 külföldi tudományos társaság tagja volt. 16 alkalommal volt külföldi országokban (NDK, Lengyelország, Bulgária, Csehszlovákia, Anglia, Finnország, USA) tanulmányúton. 24 külföldi kongresszuson tartott előadást.

Kósa professzor tevékenysége biológiai antropológiai szempontból is értékes volt. Több antropológus kollégával írt közös közleményt, bírált el tudományos fokozat eléréséhez benyújtott értekezést, pályázatokat véleményezett. A magyar biológiai antropológiát tekintve különösen fontos volt 1990 áprilisában az American Association of Physical Anthropology meghívása M. Y. Iscan professzor által előadás tartására. Ezt követte 1991-ben az USA-ban realizálódott 3 hónapos tanulmányútja, amikor a Washingtoni Nemzeti Természettudományi Múzeum Antropológiai Intézetében magzati csontokon végzett tudományos kutatásokat.

2001-től napjainkig tagja volt az MTA Antropológiai, illetve Antropológiai Osztályközi Tudományos Bizottságának.

Hálás köszönet illeti Kósa professzort a magyar biológiai antropológiával kapcsolatos tevékenységeiért! Szomorúan gondolunk a családszerető, kedves kollégára, aki 2020. július 25-én Szegeden meghalt. Hamvait 2020. augusztus 7-én helyezték örök nyugalomra a szegedi Dóm altemplomában. Emlékét munkássága megőrzi. Nyugodjék békében!

Farkas L. Gyula